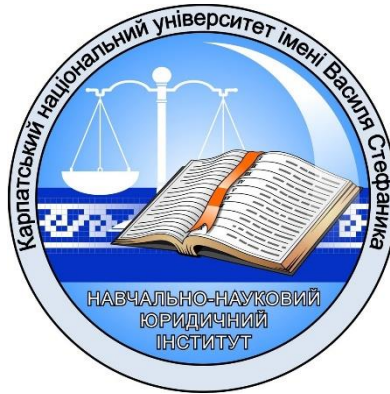

**Карпатський національний університет
імені Василя Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут**

Кафедра цивільного права

Гришко У.П.

ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО

методичні вказівки

для самостійної роботи здобувачів

1-го курсу денної та заочної форм здобуття освіти

спеціальності «D1 Облік і оподаткування»

Івано-Франківськ, 2025

ББК 67.303

Г82

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 1 від 26 серпня 2025 року)

Схвалено Науково-методичною радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1 від 9 вересня 2025 року)

Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 2 від 25 вересня 2025 року)

Рецензенти:

Мироненко І.В.

*доктор юридичних наук, доцент
професор кафедри цивільного права,*

Петечел Н.М.

*кандидатка юридичних наук, викладачка
кафедри судочинства*

Г82 **Гришко У.П. : Підприємницьке право :** методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів 1-го курсу денної та заочної форм здобуття освіти спеціальності «Облік і оподаткування». Івано-Франківськ: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2025. 31с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану освітнього рівня «бакалавр» спеціальності «Облік і оподаткування» і призначений для самостійної роботи здобувачів 1-го курсу денної та заочної форм здобуття освіти із навчальної дисципліни «Підприємницьке право», а також для підготовки до складання заліку. В посібнику викладені: зміст навчальної дисципліни і тематика самостійної роботи для здобувачів денної та заочної форми навчання. До кожної теми подано методичні рекомендації, що допоможуть здобувачу якісніше оволодіти темою, питання для вивчення, завдання для самоконтролю, перелік літератури та нормативно-правових актів. Методична розробка призначена для здобувачів, викладачів.

© Гришко У.П., 2025

©Карпатський національний

університет імені Василя Стефаника, 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	9
Тема № 1. Загальні положення підприємницького права України.....	9
Тема № 2. Система суб'єктів підприємництва.....	11
Тема № 3. Правове регулювання державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.....	13
Тема № 4. Правові основи ліцензування підприємницької діяльності.....	15
Тема № 5. Майнова основа суб'єктів підприємницької діяльності.....	17
Тема № 6. Загальні положення договірних правовідносин за участю суб'єктів підприємницької діяльності.....	20
Тема № 7. Припинення підприємницької діяльності.Банкрутство.....	22
Тема № 8. Правове регулювання відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності.....	25
Тема №9. Правове регулювання економічної конкуренції та монополії.....	27
Тема №10. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні.....	29

ПЕРЕДМОВА

Постійний розвиток та удосконалення правового регулювання господарської діяльності, яка має на меті отримання прибутку сприяло формуванню та становленню в законодавстві України якісно нової сукупності юридичних норм – підприємницького права.

Звичайно, опрацювання правової бази з підприємницького права означає і необхідність її оперативного засвоєння всіма, хто пов'язує свою професійну діяльність із набуттям таких знань. Отримання високоякісних знань із підприємницького права може стати вагомим чинником забезпечення стабільної ефективності і високої культури господарювання в Україні.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Підприємницьке право України» є поглиблене вивчення норм підприємницького права, сучасних тенденцій і закономірностей його розвитку, особливостей правового регулювання та основних дискусійних теоретичних питань. Вивчення цієї навчальної дисципліни неможливе без урахування практики застосування господарського законодавства у сфері здійснення підприємницької діяльності; а оновлення законодавчих актів, які визначають особливості правового статусу окремих суб'єктів підприємницької діяльності лише підкреслюють динаміку його розвитку. Відповідно до існуючих пріоритетів у вищій школі дана навчальна дисципліна покликана формувати здобувачів як майбутніх юристів-практиків, так і науковців, а також орієнтувати їх на дослідження проблематики підприємницького права. Це дозволить їм захищати права та надавати кваліфіковану правову допомогу суб'єктам підприємницької діяльності.

Основне **завдання** навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів теоретичне розуміння підприємництва, суб'єктів підприємницької діяльності, а також вміння застосувати теоретичні знання на практиці, проводити правовий аналіз ситуацій, які потребують відповідного правового вирішення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати:

- основні положення підприємницького права як науки, навчальної дисципліни та галузі права, її структуру, предмет і завдання;
- теоретичні аспекти окремих правових інститутів;
- порядок державної реєстрації створення та припинення суб'єктів підприємницької діяльності;
- особливості правового режиму майна суб'єктів підприємницької діяльності
- особливості укладення підприємницьких договорів;
- базовий матеріал, наведений у лекціях та відпрацьований на семінарських заняттях щодо визначення основних понять підприємницького права, їх сутності та значення для практичної діяльності з надання правової допомоги суб'єктам підприємницької діяльності;

вміти:

- аналізувати, узагальнювати та правильно застосовувати норми підприємницького права;
- розрізняти відносини, що регулюються чинним законодавством у сфері підприємницької діяльності;
- застосовувати на практиці норми правових актів у сфері підприємництва;
- застосовувати правові знання з підприємництва для оцінювання юридичних фактів, обґрунтувати їх правову оцінку;
- приймати обґрунтовані рішення щодо реалізації норм підприємницького законодавства у практичній діяльності.

Самостійна робота — це форма організації індивідуального вивчення здобувачами навчального матеріалу в аудиторний та позааудиторний час.

Головна мета проведення самостійної роботи полягає у необхідності більш широкого огляду тематики навчальної дисципліни з використанням матеріалів періодичних видань, наукових праць, монографій з окремих питань дисципліни.

Важливою складовою самостійної роботи здобувачів є виконання індивідуальних робіт.

Виконання індивідуальних робіт має на меті:

- закріплення теоретичних положень навчальної дисципліни;
- напрацювання вмінь аналітично мислити, аналізувати норми законодавства, у т.ч. колізійні;
- набуття навичок застосування норм чинного законодавства при вирішенні конкретної практичної ситуації з урахуванням набутих теоретичних знань та знань судової практики.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО»

Тема 1. Загальні положення підприємницького права України.

Поняття та предмет підприємницького права. Методи правового регулювання підприємницьких відносин. Поняття та ознаки підприємницької діяльності.

Принципи здійснення підприємницької діяльності. Свобода підприємницької діяльності та її межі.

Джерела підприємницького права. Конституційні засади регулювання підприємництва. Цивільний кодекс як основний акти у сфері регулювання підприємницької діяльності. Закони як джерела підприємницького права. Судова практика та її роль як джерела підприємницького права.

Тема 2. Система суб'єктів підприємництва.

Поняття суб'єкта підприємницького права.

Особливості правового статусу фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності (ФОП). Особи, які не можуть бути зареєстровані як ФОП.

Господарські товариства як суб'єкти підприємницької діяльності. Поняття та правовий статус повного та командитного товариств. Правовий статус товариства з додатковою та обмеженою відповідальністю. Правовий статус акціонерного товариства. Правовий статус виробничого кооперативу.

Тема 3. Правове регулювання державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності в Україні.

Поняття державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності: принципи та значення. Порядок державної реєстрації юридичних осіб. Установчі документи та державна реєстрація господарського товариства. Порядок державної реєстрації громадянина-підприємця. Внесення змін та виправлення помилок у державному реєстрі юридичних осіб, фізичних-осіб підприємців.

Тема 4. Правові основи ліцензування та державного контролю підприємницької діяльності.

Інститут ліцензування: поняття, значення, процедура. Види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Основні засади державного контролю у підприємницькій діяльності. Поняття та види державного контролю. Здійснення державного контролю у сферах господарювання (підприємництва) Правовий статус контролюючих органів. Правовий статус суб'єктів підприємництва у процесі здійснення державного контролю.

Тема 5. Майнова основа суб'єктів підприємництва.

Поняття та зміст правового режиму майна суб'єктів підприємництва. Поняття та склад майна суб'єктів підприємництва. Правовий статус майна громадянина-підприємця. Правовий режим майна юридичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності.

Тема 6. Загальні положення договірних правовідносин за участю суб'єктів підприємницької діяльності

Поняття та ознаки підприємницького договору. Види підприємницьких договорів.

Основні принципи договірного права України: принципи справедливості, добросовісності, розумності, принцип свободи договору, принцип неприпустимості зловживання правом у договірних зобов'язаннях.

Форма підприємницьких договорів. Порядок укладення, зміна і розірвання підприємницьких договорів.

Відповідальність за порушення договірних зобов'язань: основні засади та особливості правового регулювання за Цивільним кодексом України.

Тема 7. Припинення підприємницької діяльності. Банкрутство.

Інститут припинення суб'єктів підприємницької діяльності: поняття, підстави, процедура здійснення. Правові наслідки припинення суб'єктів підприємницької діяльності в результаті реорганізації та ліквідації.

Порядок здійснення ліквідації суб'єктів підприємницької діяльності.

Особливості здійснення державної реєстрації припинення. Інститут банкрутства суб'єктів підприємницької діяльності: поняття, значення, підстави, учасники, стадії. Особливості процедури банкрутства у застосуванні щодо окремих видів суб'єктів підприємницької діяльності.

Тема 8. Правове регулювання відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності.

Загальні положення про відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності. Господарсько-правова відповідальність: поняття, ознаки, принципи, функції, підстави та межі.

Основні засади застосування господарських та адміністративно-господарських санкцій у сфері підприємницької діяльності.

Право на захист прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності. Способи

захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності.

Основні засади та правове регулювання адміністративно-правового, нотаріального, судового захисту.

Захист підприємницької діяльності від недобросовісної конкуренції. Відповідальність за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства.

Тема 9. Правове регулювання економічної конкуренції та монополії.

Система правового регулювання економічної конкуренції та монополістичної діяльності. Поняття, роль та принципи економічної конкуренції. Правовий статус природних монополій.

Основні види порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Тема №10. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні

Інвестиції: поняття, визначення, види. Загальна характеристика інвестиційної діяльності. Види інвестиційної діяльності.

Суб'єкти інвестиційної діяльності. Об'єкти інвестиційної діяльності.

Поняття іноземної інвестиції. Особливості правового статусу іноземного інвестора. Види і форми іноземних інвестицій. Поняття інвестиційного договору, його види.

Система органів, що здійснюють державне регулювання інвестиційної діяльності. Види і форми державного регулювання інвестиційної діяльності. Державні гарантії, які надаються інвесторам. Відповідальність учасників інвестиційного процесу.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема 1. Загальні положення підприємницького права України

Методичні рекомендації: При підготовці даної теми здобувачам необхідно розглянути існуючі підходи до визначення сутності підприємницького права: 1) самостійна галузь права; 2) складова частина цивільного права. Але найбільш доцільний підхід полягає в тому, що підприємницьке право є комплексною підгалуззю права, яка тяжіє в більшій мірі до цивільного права, але об'єднує у собі норми адміністративного, фінансового та деяких процесуальних галузей права. Підприємницьке право охоплює, норми які регулюють суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного права на підприємницьку діяльність. Також слід визначитись із зв'язком підприємницького права з іншими галузями права, які відносини регулює підприємницьке право та якими методами. Здобувачі повинні знати систему підприємницького права та вміти виділяти три рівня правових принципів підприємницького права: загальноправові, міжгалузеві і галузеві. Також необхідно звернути увагу на специфіку джерел підприємницького права та вміти класифікувати норми підприємницького права за ступенем узагальнення, за змістом, за методом правового регулювання, за функціональним спрямуванням та за характером впливу (в останньому випадку мова йде про регулятивні норми). Значну роль у вдосконаленні регулювання підприємницької діяльності відіграє судова практика, і хоча офіційно судові рішення не є джерелом права, проте вони фактично виконують таку роль у певних випадках (зокрема, у разі наявності прогалин у нормативних актах, що регулюють підприємницькі відносини).

Завдання:

1. Складіть схему:

-системи джерел підприємницького права.

Задача. Громадянин Чернов В. І. та Головка М. Т. домовились про те, що Чернов В. І. (будівельник за фахом) під час своєї літньої відпустки збудує камін на дачі у Головка М. Т. На вимогу Головка М. Т. між громадянами було укладено письмовий договір, який містив усі необхідні умови, в тому числі — строки, суму та порядок розрахунку. По закінченні робіт громадянин Чернов В. І., отримавши обумовлену договором грошову винагороду в розмірі 3000 грн., сплатив певну суму податку на доходи фізичних осіб. Але після розгляду декларації про сукупний річний дохід його було оштрафовано за те, що він займався підприємницькою діяльністю без державної реєстрації.

1. Чи можна вважати діяльність Чернова В. І. з побудови каміня підприємництвом? Які кваліфікуючі ознаки підприємницької діяльності?

2. Які органи розглядають справи, пов'язані із порушенням порядку зайняття

підприємницькою діяльністю?

Питання для самоконтролю:

1. В чому полягає особливість підприємницького права як галузі права?
2. Що є предметом підприємницького права?
3. Які методи підприємницького права Ви знаєте?
4. Що являє собою система підприємницького права?
5. Яке співвідношення понять "господарська діяльність" і "підприємницька діяльність"?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025 № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n3>
4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. № 1906-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
6. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23.02.2006 № 3480-IV .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
7. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
8. Закон України «Про підприємництво» (чинна -**стаття 4**) від 07.02.1991 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>
9. Аганіна А.О. Правове регулювання підприємницької діяльності: історичний аспект. *Вісник Запорізького національного університету* . 2018. №1. С. 8-21
10. Бевз С.І. Підприємницьке право в схемах: загальна частина: Навч. посіб. К ПП «Фірма «Гранмна»., 2012. –292 с.
11. ГЛІБКО С. В., ГРЕЧКО О. А. Конституційні гарантії права на підприємницьку діяльність. *Право та інноваційне суспільство*. № 2 (15) 2020. С.154-160.
12. Дякуновський О. Є. Систематичність та одержання прибутку як ознаки підприємництва в Україні: досвід Республіки Польща. *Juris Europensis Scientia*. Випуск 3, 2020. С.31-37
13. Іванець І.П. Принцип свободи підприємницької діяльності, яка не заборонена законом. *Юридичний науковий електронний журнал*. №3 2025. С.145-147.
14. Кондратов Б.В. Підприємницьке право як самостійна галузь права: до постановки

питання. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. №2. С.69-70

15. Корнєєв Ю. В.. Підприємницьке право України: Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2019. 120 с.

16. Моїсеєнко Ю. М. Свобода підприємницької діяльності і її межі у світлі диференціації організаційно-правових форм господарювання. *Київський часопис права*, (4), 44-49. <https://doi.org/10.32782/klj/2022.4.6>

17. Маматова Л.Ш. Праове забезпечення підприємницької діяльності в Україні. REPORTER OF THE PRIZOVSKYI STATE TECHNICAL UNIVERSITY. Section: Economic sciences .2018, Issue 35. С.33-40

18. Олійник А. Методологія дослідження конституційної свободи особи на підприємницьку діяльність в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 3 (277). С. 208-212.

19. Олійник А. Ю. Поняття реалізації конституційної свободи на підприємницьку діяльність в Україні. *Право і суспільство* .№ 2. 2020. С.98-103

20. Підприємництво [Текст] : підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. Харків : УкрДУЗТ, 2018. Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. 241 с

21. Сагайдак Ю. Підприємницька діяльність як основна форма реалізації економічних прав людини. Теоретико-правовий аспект. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. №7. С.44-48

Тема 2. Система суб'єктів підприємництва.

Методичні рекомендації: Поняття суб'єкта підприємницького права обґрунтоване теорією підприємницького права, яка виходить з того, що суб'єктами підприємницького права є учасники підприємницьких відносин. Найбільшу та найважливішу для господарської діяльності групу суб'єктів підприємницького права складають суб'єкти підприємництва. Тому саме їх правовому статусу приділяється головна увага у цьому семінарському занятті. Метою даного семінарського заняття є правовий аналіз видів суб'єктів підприємництва у загальних рисах.

Серед суб'єктів належну увагу слід звернути на таку категорію як громадянин – підприємець. В процесі підготовки до семінарських занять здобувачів повинні опанувати питання, пов'язані із визначенням правового статусу громадянина – підприємця. Домінуюче місце серед суб'єктів господарювання належить юридичним особам, правовий статус яких визначається положеннями Цивільного кодексу України та спеціальними законами.

Завдання:

1. У формі таблиці проведіть порівняльну характеристику правового статусу фізичної особи-підприємця та юридичної особи.

2. Випишіть із норм чинного законодавства перелік осіб, які не можуть набути статусу фізичної- особи підприємця.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке суб'єкт підприємницької діяльності?
2. Якими ознаками характеризується суб'єкт підприємницької діяльності?
3. Які види суб'єктів підприємницької діяльності передбачено чинним законодавством?
4. Які особливості правового статусу фізичних осіб-підприємців?
5. Які обмеження у здійсненні фізичними особами окремих видів підприємницької діяльності передбачені законодавством?
6. З якою метою створюються виробничі кооперативи? Яким чином ця мета впливає на особливості правового становища виробничого кооперативу?
7. У чому полягає універсальність організаційно – правової форми господарського товариства?
8. Які види господарських товариств ви знаєте? За якими ознаками здійснюється класифікація господарських товариств?
9. Порівняйте правове становище товариства з обмеженою відповідальністю і закритого акціонерного товариства, зазначивши їх спільні та відмінні риси?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025 № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n3>
4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. № 1906-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
6. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23.02.2006 № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
7. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
8. Закон України «Про підприємництво» (чинна -**стаття 4**) від 07.02.1991 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>
9. Закон України «Про акціонерні товариства» від 27.07.2022 № 2465-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>

10. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 № 2275-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>
11. Господарське право : навч. посібник / укл. А.А. Бутирський. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с
12. Ватрас В. Доктринальні та нормативні питання визначення складу учасників господарських та інших видів підприємницьких товариств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* Том 1 № 74 (2022). С.93-97
13. Гарагонич О.В. Господарська правосуб'єктність акціонерних товариств: дис. на здобуття наук. ступ. док. юр.наук за спеціальністю 12.00.04 – господарське право; господарське процесуальне право (081 – Право). Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень Національної академії наук України» НАН України, Київ, 2020.с.466
14. Грудницька С.М., О.С. Шеремет. Удосконалення правового регулювання організації і діяльності повних товариств. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/13694/1/Hrudnytska_Sheremet_73-81.pdf
15. Гудима-Підвербецька М. Юридична особа корпоративного типу: в пошуках єдиної термінології. *Приватне право і підприємництво.* 2024. вип. 24. С.72-79. URL: http://ppp-journal.kiev.ua/archive/2024/24_2/53.pdf
16. Зеліско А.В. Підприємницькі юридичні особи приватного права як суб'єкти цивільних правовідносин: монографія/ Алла Володимирівна Зеліско.- Івано-Франківськ, Прикарпат.нац.ун-т ім. Василя Стефаника.2016 .445с.
17. Касьяненко Д.І., Герасимова Г.В. Особливості господарювання фізичної особи як суб'єкта підприємницької діяльності. *Молодий вчений.* №10 (62). 2018. С.659-662
18. Кузнецов М. Що обрати — ТОВ чи ПП?. *Юридична газета.* №6 (736). URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/korporativne-pravo-ma/shcho-obrati--tov-chi-pp.html>
19. Овченко О. В. Роль та місце командитного товариства в системі господарських товариств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція.* 2022 № 60. С.43-46
20. Сіщук Л. Підприємницькі юридичні особи в умовах рекодифікації цивільного законодавства України. *Підприємництво, господарство і право.* №4. 2021. С.74-80
21. Попов Ю. Ю. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» : наук.-практ. комент. / Ю. Ю. Попов. Київ : К.І.С., 2019. 392 с.
22. Правові засади створення, діяльності та припинення юридичних осіб в Україні: навч. посібник / Ю. М. Юркевич, У. Б. Андрусів, О. Б. ВербаСидор та ін.; за ред. Ю. М. Юркевича. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 412 с

Тема 3. Правове регулювання державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності в Україні.

Методичні рекомендації: При підготовці до даної теми, увагу слід звернути на питання, пов'язані із порядком створення суб'єктів підприємництва. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва полягає у засвідченні факту створення або припинення юридичної особи, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, а також вчинення інших реєстраційних дій, шляхом внесення відповідних записів до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб- підприємців та громадських формувань. Здобувачі повинні знати перелік документів, які необхідні для державної реєстрації суб'єктів господарювання, детальніше ознайомившись із положеннями Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб фізичних осіб – підприємців та громадських формувань».

. Завдання:

1.Складіть схему:

-послідовності процедури державної реєстрації фізичної-особи підприємця та юридичної особи.

Задача. АТ «Телефонні системи» звернулось через адміністратора міської ради за дозволом органів пожежного нагляду на початок своєї роботи. Однак незважаючи на сплив 10-денного строку, відомостей про результати розгляду поданих документів не отримало. Чи вправі Товариство почати свою роботу? На підставі якого принципу? Опишіть його значення та дію.

Питання для самоконтролю:

- 1.Що таке державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб- підприємців та на кого покладається її здійснення?
2. Який розмір реєстраційного збору за проведення державної реєстрації, передбачений у чинному законодавстві?
3. Що являє собою Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб- підприємців та громадських формувань?
4. В який термін проводиться реєстрація юридичної особи?
5. Які документи подаються заявником для державної реєстрації юридичної особи?
6. Що являє собою модельний статут підприємства? Яку роль він відіграє у створенні та діяльності підприємства?
7. На підставі яких документів здійснюється реєстрація фізичної особи-підприємця?

Перелік рекомендованої літератури:

- 1.Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих

- організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025 № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n3>
4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IY. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
6. Закон України «Про акціонерні товариства» від 27.07.2022 № 2465-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>
7. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 № 2275-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>
8. Господарське право : навч. посібник / укл. А.А. Бутирський. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с
9. Апанасюк М.П. Правовий режим єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб- підприємців (цивільно- правовий аспект). *Інформація і право- науковий журнал*. 2016. №1(16).С.160-166
10. Квасніцька О.О. Правове регулювання державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності: дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Квасніцька Ольга Олексіївна ; Одеська національна юридична академія. О., 2006. 202 арк.
11. Литвиненко А. Суб'єкти державної реєстрації як учасники процесу державної реєстрації суб'єктів господарювання в Україні: фінансово- правовий аспект. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. №8. С.153-156
12. Лукач І. Державна реєстрація як засіб впливу держави на здійснення корпоративних прав і корпоративного управління у контексті європейського досвіду. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2016/4/32.pdf>
13. Правові засади створення, діяльності та припинення юридичних осіб в Україні: навч. посібник / Ю. М. Юркевич, У. Б. Андрусів, О. Б. ВербаСидор та ін.; за ред. Ю. М. Юркевича. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 412 с.
14. Слободяник Т.М. Актуальні проблеми державної реєстрації юридичних осіб. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 5. С.283-284
15. Підприємницьке право в схемах: загальна частина: Навч. посіб. / За заг. ред. С.І. Бевз / Бевз С.І. К ПП «Фірма «Гранмна»., 2012. 292 с.
16. Порядок державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи. Київ : Паливода А. В., 2016. 24 с.
17. Чижмарь К.І. Державна реєстрація юридичних осіб, фізичних осіб- підприємців та громадських формувань : практ. Посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 199с.

Тема 4. Правові основи ліцензування та державного контролю

підприємницької діяльності.

Методичні рекомендації: Ліцензування певних видів господарської діяльності є засобом державного регулювання у сфері господарювання, який спрямований на забезпечення єдиної державної політики у цій сфері та захист економічних та соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів. Юридичною передумовою ліцензування підприємницької діяльності є реєстрація суб'єкта підприємництва, в установчих документах якого передбачений вид діяльності, що підлягає ліцензуванню. З іншого боку, воно здійснюється лише за бажанням суб'єкта підприємництва, коли він сам обирає діяльність, котра підлягає ліцензуванню. Зasadничий принцип ліцензування, який намагалися закласти в систему ліцензування, ґрунтувався на додержанні особливих умов того чи іншого виду діяльності не тільки на момент отримання ліцензії, а постійно під час здійснення підприємництва з додержанням ліцензійних правил для забезпечення безпеки людей, нешкідливості цього виду діяльності для екології та ін.

Завдання :

Завдання 1. Опишіть процедуру отримання ліцензії відповідно до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності » 02.03.2015 № 222-VIII.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

Задача 1. ТОВ «Ярославна» вирішило розпочати діяльність пошиву постільної білизни та спецодягу, для чого уклало з АТ «Зіньківська трикотажна фабрика» договір оренди одного з належних йому цехів, що розташоване в смт.Зіньків Полтавської області. Які дозвільні документи і в якому порядку повинно отримати ПП «Ярославна» для початку запланованої діяльності?

Питання для самоконтролю:

1. Що являє собою ліцензування господарської діяльності?
2. Які органи уповноважені на видачу ліцензій?
3. Яка процедура отримання ліцензії?
4. Які види діяльності підлягають ліцензуванню?
5. Який порядок отримання дозвільних документів суб'єктами підприємницької діяльності?
6. Що являє собою дозвільна система у сфері господарської діяльності?
7. Назвіть систему органів, уповноважених здійснювати контроль у сфері господарської діяльності. Визначіть їх компетенцію

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
- 2 Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

3. Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025 № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n3>

4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

5. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

6. Закон України «Про акціонерні товариства» від 27.07.2022 № 2465-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>

7. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 № 2275-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>

8. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

9. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 року. № 2806-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

10. Бачинський А. Я. Механізми державного регулювання підприємницької діяльності в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. Том 29 (68) № 2. 2018. С. 52-55.

11. БОЙЧУК Р. П. Правові засади державного регулювання підприємницької діяльності: проблеми формування. *Право та інновації*. 2019. № 4 (28). С. 21-26

12. Дякуновський О. Є. Правове регулювання підприємницької діяльності в Україні та Республіці Польща: дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.04 — господарське право, господарсько-процесуальне право (081 — Право). Донецький національний університет імені Василя Стуса, Міністерство освіти і науки України, Вінниця, 2021. 277 с.

13. Корнєєв Ю. В.. Підприємницьке право України: Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2019. 120 с.

14. Чуєнко В. І., Кузьмич А. А. Актуальні проблеми та перспективи реформування державного регулювання підприємницької діяльності в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 5. 2020. с. 91-95

15. Система органів державного управління та регулювання в сфері підприємницької діяльності. К. : НДІ приват. права і підприємництва НАПрН України, 2010. 227 с.

16. Хомко Л. В., Кульгавець Х. Ю. Правове регулювання підприємницької діяльності: навчальний посібник / Л. В. Хомко, Х. Ю. Кульгавець. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 424 с.

Тема 5. Майнова основа суб'єктів підприємництва.

Методичні рекомендації: Вітчизняні науковці та практики дискутують щодо правового режиму майна суб'єктів підприємництва на сучасному етапі розвитку. У чинному законодавстві низкою спеціальних нормативно-правових актів встановлюється правовий режим майна, що закріплюється за певними суб'єктами підприємництва. Варто зауважити, що таке широке використання категорії правового режиму майна в різних галузях права підтверджує її універсальність, однак вона була розроблена наукою господарського права і спрямована на встановлення особливого правового порядку формування (набуття), використання (експлуатації), вибуття (відчуження, споживання, знищення) майна та звернення стягнення на майно суб'єктів господарювання, що пов'язано з необхідністю чіткого правового механізму реалізації державою публічних інтересів

Завдання 1. Тестові завдання:

1. Майно підприємства - це:
 - а) тільки основні засоби
 - б) сукупність матеріальних і нематеріальних активів
 - в) тільки грошові кошти
 - г) статутний капітал
2. Мінімальний розмір статутного капіталу ТОВ становить:
 - а) без обмежень
 - б) 1 мінімальна зарплата
 - в) 100 мінімальних зарплат
 - г) встановлюється засновниками

Завдання.

ПАТ "Агроком" отримало земельну ділянку в постійне користування під елеватор

- ТОВ "Логістик" має сервітут на проїзд через приватну територію
- ФОП Коваленко орендує приміщення в бізнес-центрі строком на 5 років

1. *Визначте вид речового права в кожному випадку*
2. *Які правомочності має кожен суб'єкт?*
3. *Складіть таблицю порівняння речових прав*
4. *Як припиняються ці права?*

Питання для самоконтролю:

1. Сформулюйте джерела формування майна суб'єкта підприємницької діяльності.
3. Визначте правовий режим майна, закріпленого за суб'єктом підприємництва на праві власності.
4. Назвіть повноваження суб'єкта підприємництва на майно, закріплене за ним на праві повного господарського відання.
5. Опишіть особливості формування статутного капіталу господарських товариств.
6. З'ясуйте особливості складу та використання майна господарських товариств.

7. Охарактеризуйте особливості правового статусу майна громадянина-підприємця.
8. Назвіть особливості складу і використання майна акціонерного товариства.

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025 № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n3>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Закон України «Про акціонерні товариства» від 27.07.2022 № 2465-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>
6. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 № 2275-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>
7. Боднар Т.В. Здійснення подружжям права спільної сумісної власності. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 2 (89). С.100-109. URL: http://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/ilovepdf_com-100-109.pdf
8. Булавін Д. Поділ майна з ФОП під час розлучення: позиція Верховного Суду. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/225840-podil-mayna-z-fop-pid-chas-rozluchennya-pozitsiya-verkhovnogo-sudu>
9. Гусь А.В. Нематеріальні активи: господарсько-правовий аспект: монографія / А.В. Гусь. Ужгород: ПП «АУТДОР - ШАРК», 2015. 248 с.
10. Літошенко О.С. Правовий режим майна державних і комунальних підприємств. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. №1. С.96-99
11. Милостива І. Поділ бізнесу подружжя: позиції судів. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/simeyne-pravo/podil-biznesu-podruzzhzha-pozitsiyi-sudiv.html>
12. Подоляк А. Захист прав на чуже майно у сфері господарювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. №7. С.45-52
13. Черненко О. Правовий режим майна державних акціонерних товариств. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. №12. С.130-133. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/12/25.pdf>
14. Щербина В. С. Господарське право : підручник / В. С. Щербина. 6-те вид., перероб. і допов. К. : Юрінком Інтер, 2013. 640 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Scherbyna_Valentyn/Hospodarske_pravo.pdf?PHPSESSID=773tlh4cn7pmtssn0f5e5rnhio
15. Щербина В. Право господарського відання і право оперативного управління: поняття, зміст та сфера застосування в Україні. *Право України*. 2018. №6. С.13-30.

16.Щербина В.С. Поняття і склад майна господарського призначення. *Право і суспільство*.2020. №1. С.194-200. URL:

http://pravoisuspidstvo.org.ua/archive/2020/1_2020/part_1/31.pdf

17.Хомко Л. В., Кульгавець Х. Ю.Правове регулювання підприємницької діяльності: навчальний посібник / Л. В. Хомко, Х. Ю. Кульгавець. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 424 с.

Тема 6. Загальні положення договірних правовідносин за участю суб'єктів підприємницької діяльності.

Методичні рекомендації: В законодавстві немає чіткого визначення поняття господарського договору, в тому числі і підприємницького договору. Загальні та особливі положення про цивільно- правовий договір та його різновиди можна з'ясувати на основі книги 5 ЦК України.

Вивчення даної теми пов'язане із дослідженням видів, форми, порядку укладення та розірвання підприємницьких договорів.

Завдання:

1.Завдача 1.Між ТОВ «Агропродпостач» в особі директора та ПАТ «Агрофірма «Лісова» в особі голови наглядової ради було укладено договір поставки насіння соняшнику. Отримане насіння ПАТ «Агрофірма «Лісова» оплатило частково. Під час розгляду в суді позову про стягнення залишку заборгованості ПАТ заявило позов' про визнання укладеного договору недійсним у зв'язку з перевищенням повноважень особою, що його підписала (згідно Статуту ПАТ голова наглядової ради не вправі укладати жодні правочини).

Чи є підстави для визнання у даній ситуації договору недійсним? Які правові наслідки визнання договору недійсним?

Завдання . Проаналізуйте наступні договори:

- ТОВ "Будмайстер" укладає договір на будівництво складу з ПрАТ "Будівельник"
- ФОП Іваненко купує у ТОВ "Техносвіт" 10 ноутбуків для свого офісу
- ПАТ "Агропром" передає ТОВ "Логістик" на зберігання 50 тонн зерна
- ТОВ "Інвест" надає ТОВ "Стартап" безвідсотковий кредит на 2 роки
- Приватне підприємство орендує приміщення у власника-фізособи

Завдання:

1. Визначте вид кожного договору (купівля-продаж, підряд, зберігання тощо)
2. Класифікуйте за критеріями:
 - Односторонні/двосторонні/багатосторонні
 - Оплатні/безоплатні
 - Консенсуальні/реальні
 - Публічні/непублічні
3. Визначте, чи є договори підприємницькими.

Питання для самоконтролю:

1. Які ознаки господарського договору?
2. Назвіть види господарських договорів.
3. Які умови договору визнаються істотними?
4. Які правові наслідки виникають у разі недосягнення сторонами згоди щодо істотних умов договору?
5. Чим відрізняється договір (протокол) про наміри від попереднього договору?
6. Чи вправі сторони договору врегулювати свої відносини інакше, ніж це передбачено положеннями цивільного законодавства? В яких випадках?
7. За яких підстав допускається розірвання чи зміна договору в односторонньому порядку?
8. Який порядок зміни чи дострокового розірвання договору в односторонньому порядку?
9. Які види недійсних договорів?
10. Назвіть відмінності нікчемних та оспорюваних договорів.
11. Які умови відповідальності за невиконання чи неналежне виконання зобов'язань?
12. Які підстави звільнення від відповідальності за невиконання зобов'язань?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025 № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n3>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Закон України «Про акціонерні товариства» від 27.07.2022 № 2465-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>
6. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 № 2275-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>
4. Бабій А.О. Одностороння зміна та розірвання господарського договору [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Бабій Анастасія Олександрівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2017. 20 с.
5. Безклуба О. Електронна форма господарських договорів // Актуальні питання державотворення в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. Дню науки юрид. ф-ту 20 трав. 2016 р. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих вчених, Наук. т-во студентів ; [редкол.: І.С. Гриценко та ін. ; уклад.: І.С. Сахарук, А.О. Левченко, А.В. Дідилівський]. Київ : Київський університет, 2016. Т. 2. С. 98- 100
6. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти)

[Текст] / О. А. Бесяневич. - К. : Юрінком Інтер, 2006. 592 с.

7.Борсук Н.Я., Кикоть П.В. Господарсько-правове регулювання договірних використання об'єктів інтелектуальної власності. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2023. Серія ПРАВО. Випуск 75: частина 1.С.155-160

8. Голіна О.В.Господарсько-правова інституціоналізація договорів про надання послуг [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Голіна Олена Володимирівна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2016. - 20 с.

9.Господарське право : навч. посібник / укл. А.А. Бутирський. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с

10.Коваленко І. А. Господарські договори: порядок укладення та недійсність / І. А. Коваленко, Я. Самощенко // Innovations and prospects of world science : proceedings of II International scientific and practical conference, Vancouver, Canada, 6-8 October 2021. – Perfect Publishing, Vancouver, Canada, 2021. –Р. 615-622.

11.Поєдинок В.В.Несправедливі умови в господарських договорах. *Економіка та право*. 2019. № 4 (55).С.24-31

12.Проблеми правового регулювання договірних відносин суб'єктів господарювання: монографія / В. М. Адам та ін.; за заг. ред. М. С. Долинської. Львів: ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2019. 247 с.

13. Пшенічнова З.І., Севастьянова А.Ю. Місце господарського договору в системі господарського права:значення та ознаки. *Молодий вчений*.2018.№ 11 (63).С.908-911

14. Піддубна В.Ф.Договір купівлі-продажу підприємства: правові аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021.№ 4.С.259-261

15.Щербина В. С. Господарське право: підручник. 3-тє вид., перероб. і доп. К.: Юрінком Інтер. 2011. 656 с.

16.Artur Pohorilenko. Укладення господарських договорів у сфері електронної комерції. *Studia Prawnoustrojowe* 54. URL: <https://czasopisma.uwm.edu.pl/index.php/sp/article/view/7186/5717>

Тема 7. Припинення підприємницької діяльності. Банкрутство.

Методичні рекомендації: Юридична особа припиняється через такі основні форми: добровільне припинення та примусове припинення. В ході підготовки до семінарського заняття студенти повинні визначити форми припинення юридичної особи шляхом реорганізації. Особливу увагу слід звернути на порядок ліквідації юридичної особи та задоволення вимог кредиторів у разі ліквідації платоспроможної юридичної особи. В процесі підготовки до семінарського заняття студенти повинні визначити поняття та характерні риси банкрутства як правового інституту, детально ознайомитися із положеннями Кодексу України із процедур банкрутства, а саме підстав виникнення банкрутства, суб'єктів провадження у справі про банкрутство, основними процедурами пов'язаними із банкрутством, а також із особливостями провадження у справі про неплатоспроможність фізичних осіб- підприємців.

Задача. ТОВ Альфата ТОВ Бета вирішили об'єднатися в одне підприємство ТОВ Альфа-Бета. Визначте порядок реорганізації шляхом злиття.

Завдання. Підготуйте бібліографічний покажчик в межах запропонованої тематики.

Питання для самоконтролю:

1. Які правові форми припинення суб'єктів підприємницької діяльності?
2. Чи є тотожними поняття «припинення підприємницької діяльності» та «припинення юридичної особи»?
3. Які заходи включає в себе процедура ліквідації юридичної особи?
4. За яких умов претензії кредиторів визнаються погашеними?
5. Яким чином діє принцип мовчазної згоди під час реєстрації припинення юридичної особи чи фізичної особи-підприємця?
6. Які стадії мають місце у процедурі банкрутства суб'єктів підприємницької діяльності?
7. Які підстави порушення процедури банкрутства?
8. Хто може бути арбітражним керуючим (вимоги, порядок набуття відповідного правового статусу)?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025 № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n3>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
6. Закон України «Про акціонерні товариства» від 27.07.2022 № 2465-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>
7. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 № 2275-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>
8. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
9. Боярчуков М. Банкрутство фізичних осіб: вплив війни на процедуру. Судова практика. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/bankrutstvo-fizichnih-osib-vpliv-viyni-na-proceduru-sudova-praktika.html>
10. Грабован Л.І. Захист прав кредиторів у Кодексі України з процедур банкрутства.

URL:<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/19692/Грабован%20Л.%20І.%20Захист%20прав%20кредиторів%20у%20Кодексі%20України%20з%20процедур%20банкрутства.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

11. Жуков С.В. Господарсько-правові процедури ліквідації підприємств: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : [12.00.04.2013](#). 24 с.

12. Конопля А. Борг - не вирок. Що передбачає нова процедура реструктуризації боргів фізичних осіб. *Дзеркало тижня : інформаційно-аналітичний тижневик*. Київ, 2019. 18-24 травня (№ 18). С. 6

13. Корнєєв Ю. В.. Підприємницьке право України: Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2019. 120 с. 14. Кундеус О.М. Процедурні механізми банкрутства і санації підприємства. *Інноваційна економіка : науково-виробничий журнал* . 2016. № 9/10 (65). С. 196-203.

15. Мандичев Д. Судовий контроль у процедурі банкрутства фізичних осіб. *Публічне право*. 2021. № 3 (43). С. 88-95

16. Островський С. О. Основні зміни щодо процедури банкрутства відповідно до Кодексу з процедур банкрутства. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* . № 2. 2019. С. 118-121.

17. НАУКОВИЙ ВИСНОВОК щодо застосування статей 16, 105, 110, 112 Цивільного кодексу України. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/nauk_visn/Nauk_visn_911_3135_20.pdf

18. Прилуцький Р.Б. Банкрутство фізичної особи – підприємця. *Юридична наука : науковий юридичний журнал* . Київ, 2012. № 6. С. 53-58.

19. Сирота Д.І. Правове положення фізичної особи- банкрута в Україні . *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. №8. С. 160-162

20. Сіщук Л. В. Реорганізація юридичних осіб: теоретико- правові аспекти. URL: https://www.google.com/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=0CAIQw7AJahcKEwj03Pis4pWAAxUAAAAAHQAAAAAQAg&url=http%3A%2F%2Fwww.irbis-nbuv.gov.ua%2Fcgi-bin%2Firbis_nbuv%2Fcgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF%2Fpip_2015_14_10.pdf&psig=AOvVaw11mOFkwAj_76JWVI4z_O98&ust=1689684015341538&cshid=1689597700501837&opi=89978449

21. Стратюк О.М. Підстави ліквідації підприємницьких юридичних осіб. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. №3. С. 126-129.

22. Щербина В. С. Господарське право: підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер. 2011. 656 с.

23. Застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства. Збірка наукових статей / За загальною редакцією д.ю.н., судді Верховного Суду С. В. Жукова. К.: Алерта, 2019. 216 с.

Тема 8. Правове регулювання відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності .

Методичні рекомендації: Учасники господарських відносин несуть господарсько-правову відповідальність за правопорушення у сфері господарювання шляхом застосування до правопорушників господарських санкцій на підставах і в порядку, передбачених ЦК, іншими законами та договорами. Важливо дослідити більш детально такі види господарських санкції за порушення у сфері підприємницької діяльності як відшкодування збитків; штрафні санкції; оперативно-господарські санкції; адміністративно- господарські санкції та особливості їх застосування.

Завдання. ТОВ "Логістик" не виконало договір перевезення через повінь, що затопила єдиний шлях доставки. Замовник вимагає відшкодування збитків у розмірі 200 000 грн.

Чи підлягає перевізник відповідальності? Що таке підстави звільнення від відповідальності? Що повинен довести перевізник для звільнення від відповідальності?

Завдання . ФОП Коваленко замовив у ТОВ "Меблі Люкс" офісні меблі на суму 250 000 грн з доставкою до 01.09.2025. Договір передбачав:п передоплата 50% - сплачено вчасно, пеня за прострочення: 0,5% за день, право відмовитися від договору при прострочення понад 20 днів. Постачальник доставив меблі 30.09.2025, але вони виявилися неналежної якості (інший колір, пошкоджені фасади).

Які вимоги може пред'явити ФОП? Чи може ФОП відмовитися від договору? Що він може вимагати в цьому випадку?

Питання для самоконтролю:

1. Що таке господарсько- правова відповідальність?
2. Назвіть підстави для застосування штрафних, оперативно-господарських та адміністративно- господарських санкцій.
3. Назвіть строки притягнення посадових осіб суб'єктів підприємницької діяльності до адміністративної відповідальності.
4. В чому відмінність адміністративно-господарських санкцій та адміністративної відповідальності?
5. В яких формах може здійснюватись захист прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності?

Перелік рекомендованої літератури:

- 1.Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
- 2.Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
- 3.Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р.№ 1576-XII.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

4. Закон України «Про акціонерні товариства» від 27.07.2022 № 2465-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>

5. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 № 2275-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>

7. Кодекс про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

8. Водний кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр#Text>

9. Кодекс України про надра від 27.07.1994 № 132/94-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр#Text>

10. Закон України «Про третейські суди» від 11.05.2004 № 1701-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>

11. Закон України «Про медіацію» від 16.11.2021 № 1875-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>

12. Закон України «Про нотаріат» від 02.09.1993 № 3425-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>

13. Бурносенкова І.А. Відповідальність учасників господарських товариств за законодавством України та деяких зарубіжних країн: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса, 2021. 23 с.

14. Згама А. О. Звільнення від господарсько-правової відповідальності: актуальні питання в умовах карантину. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12872/Згама%20%20А.%20О.%20Звільнення%20від%20господарсько-правової%20відповідальності....pdf?sequence=1&isAllowed=y>

15. Кулаков В. В. Деякі питання відповідальності учасників товариства з обмеженою відповідальністю. *Право та інновації*. 2019. № 2 (26). С. 95-99

16. Загорняк Н.Б. Сучасні проблеми відповідальності за умисне невиконання підприємцем договірних зобов'язань. *Вісник Академії адвокатури України*. 2018. Т. 15, № 1/2 (40/41). С. 62-68.

17. Заярний О.А. Відповідальність в організаційно-господарських відносинах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Заярний О.А. ; КНУТШ. Київ, 2011. 222 с.

18. Лещенко Н.С. Господарсько-правові санкції за порушення позадоговірних зобов'язань у сфері капітального будівництва: види та особливості застосування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Серія ПРАВО. Випуск 51. Том 1. С. 124-127

19. Мамедова С. Підстави застосування штрафних санкцій в господарському праві України. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 11. С. 98-105

20. Моргунова Т. Господарські санкції як правовий засіб відповідальності у сфері господарювання. *Юридичний бюлетень*. 2020. випуск 14. С. 109-116

- 21.Солонар А.В.Особливості юридичної відповідальності державного реєстратора юридичних осіб та фізичних осіб- підприємців. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/37726/1/Solonar_responsibility.pdf
- 22.Соколовська Ю.В. Учасники підприємницьких товариств як суб'єкти цивільно-правової відповідальності у корпоративних відносинах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Івано-Франківськ, 2019. 20 с.
- 23.Руденко, Л. Д., Горобець, Н. С., & Корощенко, К. Р. (2023). ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ШТРАФНИХ САНКЦІЙ У ГОСПОДАРСЬКО-ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИНАХ. *Київський часопис права*, (3), 42-48. <https://doi.org/10.32782/klj/2022.3.6>
- 24.Парасюк В. М., Парасюк М. В., ПРАВОВИЙ ЗВ'ЯЗОК ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ФОРМИ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ЇЇ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції № 1. 2021.С.50-55
- 25.Судова практика у господарських спрах щодо відповідальності за порушення зобов'язань. Юрисдикція спорів щодо відповідальності за порушення зобов'язань. Збитки, заподіяні у спрах щодо порушення зобов'язань. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Zuyv_29_11_2021_prez.pdf

Тема 9. Правове регулювання економічної конкуренції та монополії.

Методичні рекомендації: економічна конкуренція — змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Для детального вивчення даної теми необхідно ознайомитися із Законом України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 року та Законом України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 року. Крім того, необхідно з'ясувати поняття «недобросовісна конкуренція» та які дії вказують на її виникнення. Від недобросовісної конкуренції потрібно відрізнити діяння, які становлять економічну конкуренцію. Такі порушення прав суб'єктів підприємницької діяльності викликають необхідність застосування спеціальних способів захисту таких прав, відповідно до положень вищезазначених законів. Окремої уваги заслуговує питання відповідальності за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства.

Завдання :

Задача 1. До Черкаського територіального відділення Антимонопольного комітету звернувся із заявою Черкаський завод будматеріалів у зв'язку з тим, що інше

підприємство будматеріалів у вітрині свого магазину розмістило браковану черепицю з написом: «Шановні покупці! Таку "якісну" черепицю ви можете придбати у наших сусідів на заводі будматеріалів. Ціна така сама, як за якісну. Подумайте». Під час розслідування справи було встановлено, що за період 2020-2021рр. претензій від споживачів на якість черепиці Черкаського заводу будматеріалів не надходило. Кваліфікуйте дії відповідача.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке економічна конкуренція?
2. Який орган здійснює управління у сфері захисту економічної конкуренції? Які його основні завдання?
3. За яких умов становище суб'єкта господарювання визнається монопольним?
4. Які дії органів державної влади та місцевого самоврядування визнаються антиконкурентними?
5. Що таке недобросовісна конкуренція? Наведіть приклади її проявів.
6. Що таке концентрація суб'єктів господарювання?
7. За яких умов суб'єкти господарювання повинні отримувати дозвіл на здійснення концентрації? Які державні органи уповноважені видавати такі дозволи?
8. Які види санкцій застосовуються у разі порушення законодавства у сфері захисту економічної конкуренції?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025 № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n3>
4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Закон України «Про акціонерні товариства» від 27.07.2022 № 2465-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>
6. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 № 2275-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>
7. Кодекс про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
8. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
9. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-вр#Text>

10. Закон України «Про природні монополії» від 20.04.2000 № 1682-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-14#Text>
11. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» від 26.11.1993 № 3659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
12. Вишневський В. Л., Івахненко І. М. Адаптація конкурентного законодавства України до права Європейського Союзу на сучасному етапі Євроінтеграційного процесу. Прикарпатський юридичний вісник. Випуск 6 (47), 2022. С. 217-221
13. Журик Ю. В. Антимонопольно-конкурентне право України. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 272 с.
14. Андрощук Г. О. Конкурентне право: захист від недобросовісної конкуренції. Київ : Юстініан, 2012. 471 с.
15. Борисенко З. М. Правове регулювання захисту економічної конкуренції. 2017. 57 с.
16. Лук'янець, В. С. Міжнародні інституції у забезпеченні чесної конкуренції. *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2019. (35). С. 98–113.
17. Г. В. Смолин, О. А. Туркот, Л. В. Хомко Господарське право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. Г. В. Смолина. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 484 с.
18. Скриньковський Р. Діагностика конкурентного потенціалу підприємства та відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції. *Підприємництво, господарство і право*. Київ, 2016. № 7 (245). С. 49-54
19. Полюхович В. Перспективи вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції (з практики законотворення). *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 10. С. 51-60
20. Орлова О. Правові засади функціонування суб'єктів природних монополій. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 4. С. 99-103
21. Швидка Т. І. Історія формування антимонопольної політики та законодавства в Європейському союзі. *Право і суспільство*. 2019. № 1 частина 2. С. 176-181

Тема 10. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні.
Методичні рекомендації: становлення і функціонування ринкових відносин в Україні зумовило появу нових форм забезпечення потреб господарювання необхідними для його здійснення коштами (інвестиціями). Згідно з ч. 1 ст. 326 ГК інвестиціями у сфері господарювання визнаються довгострокові вкладення різних видів майна, інтелектуальних цінностей та майнових прав в об'єкти господарської діяльності з метою одержання доходу (прибутку) або досягнення іншого соціального ефекту. З метою детального дослідження інвестиційної діяльності, поняття інвестицій, правового статусу суб'єктів інвестиційної діяльності, поняття інвестиційного договору необхідно опрацювати Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 року та відповідні положення глави 34 Господарського кодексу України.

Завдання:

Задача 1.ПП «Стандарт-СВ» вирішило інвестувати отриманий від своєї основної господарської діяльності в Україні прибуток у придбання цінних паперів - акцій Венчурної компанії «Future Medicine» (СІЛА), які продаються на Франкфуртській фондовій біржі і демонструють упевнену динаміку зростання протягом останніх 4-х років.

Чи дозволено українським законодавством інвестування у цінні папери іноземних емітентів? З дотриманням яким вимог можна зробити такі дії? В якому порядку той же самий інвестор може інвестувати кошти у придбання акцій Приватного акціонерного товариства «Універсум» (м.Вінниця)?

Питання для самоконтролю:

1. Які види інвестиційної діяльності в Україні?
2. Які виділяють форми інвестиційної діяльності залежно від об'єктів інвестування?
3. Які характерні ознаки інвестиційного договору?
4. Які можливі форми здійснення іноземних інвестицій передбачені законодавством України?
5. Які умови визнання особи іноземним інвестором за законодавством України?
6. Який порядок державної реєстрації іноземних інвестицій в Україну?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025 № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n3>
4. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 року. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
5. Асадчев Ю. Перешкоди для залучення інвесторів та шляхи їх усунення. Юридична газета. 2017. 30 травня (№ 22). С. 24-25
6. Белкін М.Л. Актуальні проблеми забезпечення інтересів інвесторів у разі втрати системи реєстру власників іменних цінних паперів. Вісник господарського судочинства. Київ, 2017. № 1. С. 63-70
7. Негода О.А ПОНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙ У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. 12. С. 200-203
8. Сазонець І.Л. Інвестування : підручник для студ. вищих навч. закл.. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 312 с

- 9.Хрімлі О.Г. Захист прав інвесторів у сфері господарювання: теоретико-правовий аспект : монографія.Київ : Юрінком Інтер, 2016. 319 с.
- 10.Хрімлі О. Медіація як форма захисту прав інвесторів у сфері господарювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 9 (247). С. 51-55
11. Федоров Гліб Омелянович ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.Часопис цивілістики.Випуск 33. URL: <http://clj.nuoua.od.ua/archive/33/6.pdf>
- 12.Шепиленко, В. ІНВЕСТИЦІЙНІ РИЗИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ. *Bulletin of Sumy National Agrarian University*.2022 (2 (92), 24-29.